

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

3. Ленів З. П. Формування професійної компетентності фахівців, що реалізують інклюзивний підхід засобами SMART-технологій / З. П. Ленів // Освіта дітей з особливими потребами: від інституалізації до інклюзії : тези. доп. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2016. – С. 197–201.
4. Лорман Т. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі : [практ. посіб.] / Т. Лорман, Дж. Деппелер, Д. Харві; пер. з англ. – К. : – СПД-ФО Парашин І. С., 2010. – 296 с.
5. Мартинчук О. В. Підготовка майбутніх педагогів до професійної діяльності в умовах ікльюзивної освіти / О. В. Мартинчук // Вісник психології і педагогіки : зб. наук. пр. / Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка Інститут психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка. – К., 2012. – Вип. 8. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук_праць._Випуск_8
6. Пахомова Н. Модель інтеграції медико-психологічної та педагогічної складових професійної підготовки логопедів / Н. Пахомова // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2015. – № 1. – С. 17–25.
7. Синьов В. М. Основні тенденції модернізації підготовки корекційних педагогів в умовах реформування освітньої галузі / В. М. Синьов, М. К. Шеремет // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. – 2015. – Вип. 7. – С. 390–396.

ПРОФЕСІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Линенко А. Ф.

Університет Ушинського, Україна

Однією з актуальних проблем педагогічної науки є проблема становлення майбутнього вчителя та шляхи розвитку його особистості. Сенсом педагогічного процесу стає мотивування студентів до саморозвитку, професійного самовдосконалення та самоактуалізації, спрямованість педагогічного впливу на їхній внутрішній світ, їхню індивідуальність. Професійна ідентичність є однією з важливих умов професійного розвитку особистості, її самопізнання і самовдосконалення в педагогічній діяльності, професійної реалізації, творчої спрямованості й самоефективності. Все це актуалізує проблему формування професійної ідентичності майбутнього вчителя.

Питаннями ідентичності займалися філософи (М. Хайдеггер, П. Рікер, П. Флоренський, В. Біблер, М. Бахтін, М. Мамардашвілі та ін.), психологи (А. Бандура, Е. Еріксон, І. Бех, М. Боришевський, Т. Мищенко, Л. Шнейдер та ін.), педагоги (В. Абдурашитов, Т. Березіна, Ж. Зайнобиддінов, О. Куліш, О. Романішина, В. Сафін, та ін.).

Професійне формування майбутнього вчителя повинно бути засновано на ідеях гуманістичної психології, де основним показником становлення педагога є самоактуалізація (К. Роджерс, Г. Олпорт). Згідно з концепцією самоактуалізації А. Маслоу, потреба в саморозвитку та самореалізації особистості є ознакою її зрілості і джерелом її досягнень.

За Т. Березіною, центральне місце в професійному становленні майбутнього педагога займає його ідентичність [1]. Однією з детермінант формування означеного феномена є уявлення майбутнього вчителя про себе, як педагога. Професійна ідентичність дає можливість студенту адекватно своїм здібностям, можливостям самовизначитися в професії, усвідомити та оцінити свої сильні та слабкі сторони, цілеспрямовано організувати, регулювати і осмислено будувати свій життєвий і професійний шлях, успішно саморозвиватися й самоактуалізуватися в професії.

Л. Шнейдер пов'язує ідентичність з самосвідомістю і визначає її як складний феномен, складну психічну реальність, що включає символічні і раціональні рівні свідомості, індивідуальні та колективні, онтогенетичні і філогенетичні підстави. Ідентичність є психічний компонент самосвідомості, що формується і існує в світі людини [3]. Професійна самосвідомість є основою Я – концепції, підставою професійного розвитку фахівця, зумовлює формування його професійної ідентичності.

Передумовою саморозвитку майбутнього вчителя є сформульована ним самим «Я» – концепція – стійка сукупність уявлень та ідей про свій власний образ в актуальному і віддаленому майбутньому, проектування своїх суб'єктно цінних якостей в соціальне та професійне завтра. Розбіжність «Я» – Реальне і «Я» ідеальне породжує прагнення майбутнього вчителя до самовдосконалення, що сприяє актуалізації його адекватної самооцінки, формуванню рівня домагання, прагненню стати більш професійним, отримати визнання і повагу викладачів вишу, вчителів шкіл, де проходить практика, школярів, студентів – однокурсників.

Роль професійної ідентичності майбутнього вчителя у процесі його становлення у вишу сприяє ототожненню себе з педагогом – ідеалом, педагогом – взірцем. Це спонукає студентів до формування необхідних професійних компетенцій, ціннісних орієнтацій, розвитку широкого спектра професійно значущих та особистісних якостей, які притаманні педагогу-взірцю і які недостатньо виражені в майбутнього вчителя. Студентам важливо бачити перед собою позитивний

приклад викладачів вишу, вчителів шкіл, як зразок виконання своїх професійних обов'язків, наявності глибокої обізнаності, вмінь, навичок та широкого кола необхідних педагогічних якостей. Професійна компетентність викладачів вишу, якість їх відношення до своєї педагогічної діяльності, до студентів можуть оцінюватися студентами як еталонні.

Структуру професійної ідентичності майбутнього вчителя складають: мотиваційний компонент (професійна спрямованість, професійні інтереси, позитивне ставлення до педагогічної діяльності), когнітивно-діяльнісний (комплекс психолого-педагогічних, спеціальних знань, умінь і навичок, обізнаність з вимогами, які соціум висуває до сучасного вчителя), оцінно-регулятивний (самооцінка, самоконтроль, самокорекція).

Таким чином, професійна ідентичність майбутнього вчителя – це цілісне інтегративне утворення, яке полягає в усвідомленості значущості обраної професії, своєї приналежності до професійно-педагогічного співтовариства, прийняття його норм і правил, розуміння необхідності постійного саморозвитку та самовдосконалення для досягнення професійного еталону.

Література

1. Березина Т.С. Становление профессиональной идентичности педагога / Т.С. Березина // Педагогическое образование и наука. – 2008. – № 7. – С. 24–27.
2. Бех І. Д. Ідентифікація у вихованні та розвитку особистості / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. – 2013. – № 4. – С. 45–48.
3. Шнейдер Л. Б. Личностная, гендерная и профессиональная идентичность : теория и методы диагностики / Л. Б. Шнейдер. – М. : Изд-во МПСИ, 2007. – 128 с.
4. Erickson, E.H. Identity and the life cycle: Selected papers. Psychological Issue Monograph Series. – New York: International Universities Press, 1959. – 1 (№.1).

ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ СФОРМОВАНІСТІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ

Лісовська О. М.

Одеський професійний ліцей технологій та дизайну, Україна

Соціально-економічні трансформації, що відбуваються в країні, насамперед – розвиток ринку робочої сили, зумовлюють зміну вимог до майбутнього працівника: його здатності самореалізації в праці й до прийняття відповідальних рішень, наполегливості в здійсненні своїх планів, наявності навичок адаптації в умовах ринкової економіки тощо [1, с. 5]. Сучасні потенційні роботодавці надають перевагу пошукачам роботи з такими здібностями, як креативність, конкурентоспроможність, ініціативність тощо. Оскільки проблеми, пов'язані із самореалізацією учнівської молоді, посилюються особливостями її особистісного розвитку на етапах набуття професійної освіти в професійних навчальних закладах, важливим у системі професійно-технічної освіти є проведення роботи з виявлення та розвитку сукупності певних здібностей кваліфікованих робітників – випускників навчального закладу: вроджених (від задатків) та набутих (від отриманих професійних знань, умінь, навичок).

Аналіз наукової літератури дозволив констатувати, що означена проблема досліджувалася в таких аспектах: конкурентоспроможність як фактор творчого розвитку особистості (В. Андреев), конкурентоспроможність як фактор переваги майбутніх кваліфікованих робітників у працевлаштуванні (М. Міропольська, Л. Капченко, А. Алексеєва, Н. Савченко), конкурентоспроможність та змагальність як засіб підготовки робітника виробничої сфери (І. Вдовенко) та ін.

Однак попри свою соціально-педагогічну важливість ця проблема у вітчизняній педагогіці розроблена недостатньо повно.

У структурі сформованості конкурентоспроможності майбутніх кваліфікованих робітників професійних навчальних закладів сфери послуг ми виокремили такі компоненти: стимулювально-мотиваційний, когнітивно-діяльнісний, особистісно-рефлексивний.

Стимулювально-мотиваційний компонент – формування в майбутніх кваліфікованих робітниках розуміння конкурентоспроможності та конкурентної боротьби (конкурентна боротьба – це динамічний процес за більш вигідні умови трудової діяльності між затребуваними працівниками підприємств; конкуренція між працівниками за найкраще місце застосування своєї робочої сили [2, с. 144].

Когнітивно-діяльнісний компонент – організація практичної навчально-пізнавальної діяльності учнів з наявністю системи знань, умінь та навичок, достатнього рівня поінформованості. Основні його елементи – принципи, методи, форми, засоби навчання.